

el Boletí

de Torrebesses

Revista local de Torrebesses, any 2024

Num. 19

HOMENATGE A LES DONES PAGESES

Aquest mural, inaugurat per la diputada Teresa Jordà en motiu de la celebració del dia 8 de març, està dedicat a les dones pageses de tots els temps. Té per objectiu reivindicar la importància de la seva feina i recordar que en el passat, tant a nivell laboral, com social i institucional, el seu treball no va estar merescudament valorat. Moltes gràcies a totes ! L'acte va comptar amb l'actuació de la cantautora lleidatana Meritxell Gené.

AJUNTAMENT

Una vegada més, des del Consistori municipal, ens plau informar-vos de les accions, actuacions o projectes que s'han dut a terme durant l'any 2024 o que tenim previst realitzar durant l'any 2025.

De les ajudes que vam demanar a la Generalitat contra el canvi climàtic ens han concedit la climatització del Casal, l'arranjament del pati annex a la Plaça dels Pagesos, que el convertirem en una plaça bioclimàtica i l'arranjament del carrer 102 i 103, als que donarem sortida i els hi substituïrem la claveguera donant-li un nou traçat; també continuarem recollint a part les aigües pluvials.

Enguany estem a punt de treure la licitació de les obres dels carrers Museu, Porxo de Gort i Nou. Confïem que durant aquest primer semestre del 2025 les obres estiguin ja en marxa i acabades.

Com heu pogut comprovar, hem arranjat el safareig i el dipòsit d'aigua de baix de la vall, a través d'un ajut de la Diputació i un altre de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Aquest dipòsit s'emplena d'aigua del darrer pou d'aigua potable que va funcionar al poble mitjançant una bomba alimentada per una placa solar. En la mateixa actuació s'ha col·locat una porta a l'antic pou de la vila per garantir una major seguretat.

Dipòsit d'aigua de la vall

Pensem que el safareig és un element molt significatiu de la història del municipi, sobretot per les dones, perquè era l'espai on podien expressar amb llibertat les seves problemàtiques.

Redacció:
Ajuntament de Torrebesses

Col·laboració:
M. Jesús Monclús Puig
M. Agnès Sendrós Monclús
Tofeeq Haider
Mónica Arbonés Torrebaddella
Ivan Arbonés Casol
Marc Betriu Montull
Albert Vilà Casol
Manel Pellisé Bellostas
Annabel Cerezo Carabasa
Celia Juangrán Ibáñez
Oriol Regué Sendrós
Alba Arbonés Gutiérrez

Maquetació i disseny:
Impremta Payà (Lleida)

Impressió:
Impremta Payà (Lleida)

Dipòsit Legal:
L 1799-2015

AJUNTAMENT DE
TORREBESSES

Diputació de Lleida
La força dels municipis

Contacte:
elbollodetorrebesses@gmail.com

El safareig, recentment arranjat

Una altra de les obres que estem portant a terme és l'arranjament de Ca la Regina, aquestes obres ens permetran disposar de dos habitatges per a lloguer, potser destinats a joves o per famílies. Aquestes obres són finançades pel Departament d'Habitatge de la Generalitat, que és qui marca les condicions per poder fer la licitació per l'adjudicació dels habitatges als usuaris. Des de l'Ajuntament intentarem que siguin les més favorables pels veïns de Torrebesses interessats en el lloguer.

Ca la Regina

Hem actualitzat la zona infantil del poliesportiu, delimitant la zona de jocs i canviant algun d'aquests jocs que ja estaven en mal estat pel pas del temps i el seu ús.

En l'anterior Bolló us informàvem d'uns diners que ens donaria la Generalitat de Catalunya preveient el tancament de la central Nuclear d'Ascó i que aquests havien de ser pel desenvolupament econòmic.

Dins dels ajuts que la Generalitat destina a les poblacions sota la zona d'influència de les Centrals Nuclears en previsió del seu tancament hem aconseguit, després de moltes negociacions i canvis per adaptar-nos a les bases de la convocatòria, que la Generalitat ens autoritzi fer un espai empresarial per poder ubicar-hi espais per a nous emprenedors, siguin del poble o de fora. També hi ha la possibilitat, després del seu arranament de dedicar-li una zona a possibles serveis com perruqueria, fisioteràpia, etc.

Antiga granja de Cal Marto

Hem demanat un ajut per fer un obrador compartit per tal d'elaborar productes derivats de la farina com pa i pastissos, no és traca de vendre pa o pastissos sinó que diferents emprenedors puguin fer els seus productes en un obrador que tingui el corresponent registre sanitari i que aquests es puguin vendre en botigues, fires o altres espais.

Tot aquest projecte està previst de fer-lo a l'antiga granja ubicada entre el darrere del carrer Major i l'11 de setembre.

En el moment de presentar el projecte vàrem detectar que alguns dels carrers on s'ubica l'espai empresarial, el nom dels seus carrers era inexistent o confús, per tant, vam decidir ordenar-ho, així el darrere del carrer Major hem pensat anomenar-lo Carrer Mestra Flix, que va ser la primera dona de Torrebesses que va aconseguir una titulació universitària, la titulació de mestra. Aprofitant aquesta situació vam creure adient posar nom a dos nous espais del poble, així a l'espai annex a la Plaça dels Pagesos, Plaça 8 de Març i a la placeta a la confluència del carrer Toll i carrer Museu, Plaça de l'Alegria. Com podeu veure hem ficat noms de dona als carrers, al poble no en teníem cap i pensem que era una injustícia en vers el gènere femení.

Durant tot aquest any 2024 hem continuat treballant per constituir un consorci de municipis, aquest està constituït pels mateixos municipis del Segrià Sec, més alguns del baix Segrià. La idea seria poder ser més influents davant les administracions, per aconseguir les nostres reivindicacions. Fruit d'aquesta unió, el servei d'ocupació de Catalunya, ens ha adjudicat un agent d'ocupació, que treballarà per revertir la taxa de desocupació de tots els municipis adherits.

Després de molt temps de demanar-ho l'Autoritat del Transport Metropolità ens ha arranjat la parada de l'autobús, aquesta actuació no ha suposat cap cost per l'Ajuntament.

Davant les noves formes d'inhumació, i veient que calia donar un nou servei, hem instal·lat columbaris al cementiri, de moment n'hem col·locat cinc, però en ser modulars ens permet incrementar el nombre en funció de les necessitats.

Aquest any 2024 ha continuat amb gran èxit l'Escola de Música. Hi ha vint alumnes que assisteixen regularment a classes, i creiem que aquesta és una molt bona aposta per la sensibilització cultural dels nostres joves i veïns en general.

A UNA TOMBA OBLIDADA

M. Jesús Monclús i Puig

Aquest article vol recordar la història quelcom oblidada d'una tomba singular, construïda en el cementiri de Torrebesses.

Tomba oblidada, caixa fort, pedra picada, signe de fe, què aixoplugues i guardes per l'eternitat el cor, les il·lusions i la vida d'uns pares dissortats.

Sota l'ample cel estrellat, sota els vents, les pluges i els anys, valenta i desafiant, has resistit

Més ai! signes de feblesa i veus d'ajuda es-tàs donant pel qui les vulgui escoltar.

Ja les lletres de la làpida no ens deixen llegir qui hi descansa i la creu va trontollant.

*Després de tanta lluita,
Quin serà el teu destí?*

El dia 20 de setembre de 1870, arriba al poble un noi, es diu Francesc Costafreda i Mases. Era natural de Castellserà i venia a exercir la seva carrera de professor d'Instrucció Elemental, contractat per l'Ajuntament de Torrebesses.

NOMBRES DE LOS PROFESORES	TÍTULOS QUE POSEEN	AUTORIDAD QUE EXPIDIÓ EL NOMBRAMIENTO
Francesc Costafreda i Mases	Elemental	Ajuntament

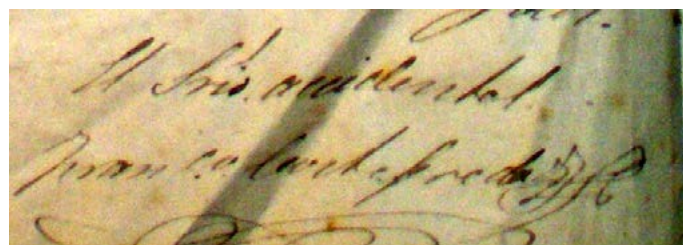
Relació de mestres de Torrebesses. Contracte de D. Francesc. Llibre 164 d'Ensenyament.

El 14 de febrer de 1872, el Sr. Mestre, Francesc Costafreda, amb vint-i-cinc anys, es casa amb M. Francesca Costa i Colom, natural d'Alcarràs. També era professora d'Instrucció elemental i el dia 17 d'octubre de 1873, l'Ajuntament també la contracta.

NOMBRES DE LOS PROFESORES.	TÍTULOS QUE POSEEN.	AUTORIDAD QUE EXPIDIÓ EL NOMBRAMIENTO.
D. ^a Francesca Costa y Colom	Elemental	Ajunt. Tor.

Contracte de D. Francesca. Llibre 164 d'Ensenyament.

El matrimoni viu a Torrebesses i ell durant una temporada també actua de secretari de l'Ajuntament del poble.

Detall d'un document on D. Francesc, signa com Secretari accidental de l'Ajuntament de Torrebesses.

Amb ells vénen dues germanes d'en Francesc que es casen amb dos nois, un de Cal Pastor del Sarroquí i l'altre de cal sastre Porqueres; i un germà, que es casa amb una noia de cal Gros de Bepo, tots de Torrebesses.

El professor i la professora viuen al carrer Vileta 10 i al carrer Portal número 28. Allí hi neixen tres filles, que moren petites, i dos fills: un mor petit i l'altre, en Francesc Costafreda i Costa que neix l'any 1884, arriba a gran.

L'any 1889 es traslladen al carrer del Portal número 3. És l'edifici de l'Ajuntament i viuen en un habitacle que en aquell temps hi existia. L'any 1907, es traslladen a viure al carrer Gort número 1. Aquí encara tenen una altra criatura, una nena, que també mor petita.

La seva vida es va desenvolupant i fixant les seves il·lusions en el seu fill Francesc. Aquest aprèn l'ofici de sastre. Creiem que li ensenya la profes-

sió el seu oncle polític, en Josep Porqueres i Gilbert, casat amb Josepa Costafreda i Mases.

En Francesc es va fent gran i vol contraure matrimoni, per aquest motiu ronda alguna noia del poble. Els pares compren una casa situada al carrer Major, en aquell temps carrer Sarroca, coneguda com cal Rabassa i la reconstrueixen totalment. Amb ells va ser coneguda com cal Mestre.

Imatge de la casa que va ser coneguda com cal Mestre i després cal Pau.
Foto de l'any 2008, de l'autora.

Volien que sigui la casa del seu fill i de la seva família, però malauradament la dissort torna a fer-se present en aquesta família i el dia 5 de juny de 1911, mor en Francesc, a l'edat de vint-i-set anys. L'enterraren al cementiri vell. No cal dir com se senten els pares.

L'any 1912, l'Ajuntament de Torrebesses, acorda construir un cementiri nou. Es tracta del cementiri actual.

Davant d'aquesta nova situació, els professors, pares del Francesc, no volen que el seu fill romanqui enterrat en un cementiri que quedarà en desús i abandonat. Per aquest motiu construeixen un petit mausoleu, que està situat al lloc on va començar a ser utilitzat el cementiri nou. Diríem

que és la primera tomba que es va construir en aquest indret. Van fer el trasllat de les despulles del fill tan prompte com la llei els va permetre.

El dia 6 de març de 1913 es van jubilar tots dos. Ell tenia seixanta-set anys i ella seixanta-quatre. Havien exercit la seva professió a Torrebesses, ell quaranta-tres anys i ella quaranta.

El seu somni era morir a Torrebesses, però amb la mort d'en Francesc només romanen al poble fins l'any 1917, any en què marxen després de fer el trasllat de les despulles del fill. Fixen el seu domicili al carrer Caldereries número 3 de Lleida.

En data 21 de març de 1920, la Francesca, ja viuda, es ven la casa a Joan Esteve i la seva esposa Maria Roigé. Amb tot es pot copsar la solitud de la Francesca, després de la mort de sis fills i el marit. A partir d'aquí no es troba cap més notícia d'ella.

Detall de la làpida, on encara es pot llegir 2 junio 1911. 27 años.

***Tomba oblidada, alegrat!
Un bri d'esperança,
s'albira en l'horitzó,
i en un futur proper,
seràs guarida i recordada.***

RECULL FOTOGRÀFIC

Arribada dels Reis Mags d'Orient. Gener

Txaranga Bsumeta. Festa Major Sant Sebastià. Gener

RECORD D'INFÀNCIA

M. Agnès Sendrós Monclús

Des de fa un temps, a la comarca de Les Garrigues, cada estiu se celebra el Certamen Emili Pujol Garrigues Guitarfest.

Torrebeßes hi participa per la seva vinculació amb el mestre guitarrista Emili Pujol. Al terme del poble hi ha el mas on el compositor hi passava algunes temporades, sobretot a l'estiu, el Mas Janet. Aquest indret fou font d'inspiració de moltes de les seves composicions.

Dins d'aquest certamen, el poble acull tres concerts, que se celebren a l'església de Sant Salvador. L'assistència a tots els concerts et permet participar en el sorteig d'una guitarra. I el passat estiu, XIII edició, vaig tenir la sort que em va tocar la guitarra. Aquest fet, a part de la sorpresa i il·lusió del moment, em va evocar un record de la meva infància.

Església de Sant Salvador. Agost 2024

La finca del Mas Janet i la del nostre mas estan a tocar. Recordo quan de petites, amb la meva germana Enar, anàvem amb el pare i la mare al

mas. Pel camí, el pare aturava el tractor per parlar una estona amb el senyor Emili, que passejava. Sempre es mostrava afable, afectuós i agraït de la trobada. També recordo quan acompanyat de la seva esposa, la cantant i pianista portuguesa, Maria Adelaida Robert, venien a veure'ns al tros, i mentre conversaven amb els pares, nosaltres, ben contentes, assaboríem les galetes que ens portava la senyora Adelaida.

En diverses ocasions, a la nostra finca arribava el so de la música i es produïa una situació molt especial. El pare deia:

“Escolteu, que don Emilio toca”.

“ Sí, sí” -afegia la mare- “I la senyora Adelaida, canta”.

I tots quatre callàvem, i quiets,... escoltàvem.

Es produïa un moment màgic que gaudíem amb admiració i felicitat. Teníem el privilegi d'escoltar, enmig d'ametllers i oliveres, dos mestres de la música extraordinaris i de fama internacional.

Emili Pujol i M. Adelaida Robert a Lisboa , 1947

L'amistat i l'afecte entre les dues famílies ja venia de temps del padrí, Domingo Sendrós Vidal, i de la padrina, Ramona Solà Ballesté. Tant és així, que el senyor Emili els va escriure un poema.

El Mas del Senyor Mingo

Vora la vall que es va estenent
entre vessants de serra accidentada
s'alça un maset de pedra ben trencada
que mira embadalit a sol ixent.

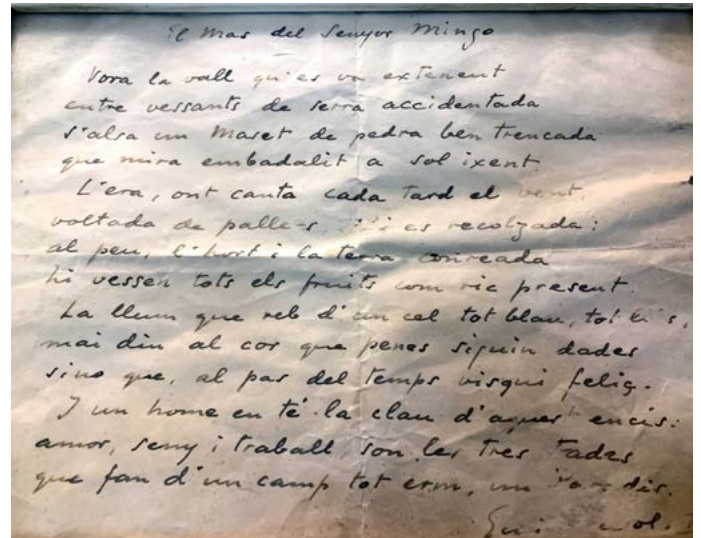
L'era, on canta cada tard el vent,
voltada de pellers, s'hi és recolzada;
al peu, l'hort i la terra conreada
hi vessen tots els fruits com ric present.

La llum que rep d'un cel tot blau, tot llis,
mai diu al cor que penes siguin dades
sinó que, al pas del temps, visqui feliç.

I un home en té la clau d'aquest encís:
Amor, Seny i Treball són les tres Fades
que fan d'un camp tot erm, un Paradís.

Emili Pujol, IX 1947

Així doncs, aquesta guitarra té per a mi un valor
entranyable perquè em recorda aquestes vivèn-
cies d'infància.

Poema manuscrit d'Emili Pujol

RECUll FOTOGRÀFIC

Concert vermut de Lídia Alberich. Festa Major Sant Sebastià. Gener

Espectacle de magia amb Mag Toni. Festa Major Sant Sebastià. Gener

Carnaval a l'Escola. Febrer

Taller d'estimulació cognitiva. Consell Comarcal del Segrià. Març

Visita de la diputada a Madrid Teresa Jordà i de la delegada del Govern de la Generalitat a Lleida Montse Vergés. Març

Lectura del manifest en motiu del Dia Internacional de les Dones. Març

L'ÚLTIM CURS

Tofeeq i Mònica
Alumnes de 6é curs. Escola de Torrebesses

A l'escola sempre hi anem caminant, amb els pares i mares, els germans i germanes i, de vegades, amb les nostres mascotes, com l'Oreo. Ens trobem als amics i companys pel camí, i a l'acabar, cada tarda, ens quedem una estona al pati a berenar amb les famílies i els amics i amigues. Quan anem a l'institut no ho podem fer: ens haurem d'aixecar aviat per agafar l'autobús, anirem sols amb els companys de l'institut, ja serà una altra història.

A l'escola fem coses que no fem a l'institut com ara jugar amb els petits i cuidar-los o fer apadrinament lector: baixem a la classe dels petits i els llegim contes, és molt bonic i divertit.

tot i que allí hi ha nens i nenes de més pobles, com ara Artesa de Lleida, Montoliu, Sudanell...

Els mestres seran diferents, els de l'escola els coneixem i els de l'institut no, els trobarem a faltar.

Ens agradarà molt tenir les tardes lliures tot i que haurem de matinar més. Trobarem a faltar l'escola però sabem que sempre que vulguem els podem anar a veure.

Una cosa semblant que fem quan anem a Sarroca serà trobar-nos amb els nens i nenes de la ZER,

No ens agrada gaire fer-nos grans però no hi podem fer res.

RECUll FOTOGRÀFIC

Cinefòrum de la pel·lícula "Figuras ocultas". Segrià Dinàmic. Març

Carnaval i Festa de les Dones. Març

Diümenge de Rams. Març

Primera ruta teatralitzada de l'oli i la pedra seca dins el Fòrum de l'Oli Verge Extra. Abril

Gran assistència de públic al Fòrum de l'Oli. Abril

Venda de roses i llibres en motiu de la Diada de Sant Jordi. Abril

Activitat conjunta entre Escola i poble en motiu de la Diada de Sant Jordi: Lectura de poemes per part d'alumnes, mestres i veïns i veïnes. Abril

Pintem el pati de l'Escola. Abril

Caminada Popular. Primavera Cultural. Maig

Vermut amb Carlos Miñarro i Xavier Reyes. Concert Itinera. Primavera CulturalMaig

Bingo musical amb Les PaPiXules. Primavera Cultural. Maig

Cuinem amb l'obrador de la Mercè del Soleràs. Primavera Cultural. Maig

Urban Sketchers Lleida. Primavera Cultural. Maig

EralSat amb Francesc Barrachina. Primavera Cultural. Maig

TORREBESSINES PEL MÓN

Ivan Arbonés Casol - COSTA BRAVA

1. Quan fa que vas marxar del poble?

Al principi, vaig marxar de Torrebesses fent temporades d'estiu i començar a passar els estius fora, i després tornava per acabar els estudis. El primer estiu que vaig passar a fora va ser el del 1999 a Esterri d'Àneu. Al 2001 ja vaig fer la primera temporada d'estiu a la Costa Brava, com a cambrer, i des del 2007, un cop vaig vaig acabar de formar-me, ja em vaig quedar tot l'any vivint a la Costa Brava.

2. Quin va ser el motiu ?

El motiu principal és la quantitat d'oferta de gastronomia de cert nivell, tant en quantitat com en qualitat que pots trobar a la zona on resideixo, a part del volum de turisme. que és força diferent al que et pots trobar en altres parts del país.

3. On vius i a què et dediques ?

Actualment jo visc a Santa Cristina d'Aro des del 2010 , i em dedico a gestionar un local de restauració propi. En aquests moments estic a la Casa Club del Club de Golf Costa Brava gestionant el Costa Brava Restaurant & Cafe.

Des del 2007 fins a l'actualitat he estat Maitre i primer Sumiller al Restaurant Villa Mas a s'Agaró, Director d'alimentació & Begudes a PGA Golf Catalunya Resort (ara Camiral golf & wellnes), Director de l'Hotel i SPA Mas Tapiolas ****Sup i gerent de la Taverna del Mar i Banyes de s'Agaro. Després ja ens vam instal·lar pel nostre compte amb La Notaria a Palamós i, ara, com he dit, al Costa Brava Restaurant & Cafe.

4. Què és el que més t'agrada i el que menys del lloc on vius ?

De la zona on habitem el que més m'agrada és

Platja de Santa Cristina d'Aro (Costa Brava)

que estàs a 5 minuts del mar i a 10 de les Garrotxes, zona boscosa per anar a buscar bolets tant a la tardor com a la primavera, a 1 hora de BCN, 30 minuts a Girona, 2 minuts a Lloret, 20 minuts a Calella , 15 minuts a Palamós; per tant en un moment tens i pots gaudir de tota l'essència de la Costa Brava.

El que menys m'agrada segurament es el % alt d'humitat que tenim a l'estiu (xafogor) i el garbí que sempre es mou per la tarda, però és un vent sec.

5. Què recomanaries visitar del lloc on estàs?

Per suposat que podem visitar mil racons, però una passejada pels camins de Ronda on pots veure la Costa Brava en la seva plenitud, un partida de golf al Costa Brava o un concert al Jardins del Cap Roig és fantàstic.

6. Una tapa o un plat que no ens podem perdre ?

Us proposaria la tapa que va quedar segona millor tapa de Catalunya 2017: Berlines de Calamar en la seva Tinta. (Veure recepta).

7. Què és el que més trobes a faltar de Torrebesses ?

El que més trobo a faltar és la familiaritat que habita en els pobles més petits.

RECEPTES

Berlines de Calamar en la seva tinta

Ivan Arbonés Casol

Recepta de la 2na millor tapa de Catalunya 2017 del Costa Brava Restaurant & Cafè regentat pel propi Ivan Arbonés.

Ingredients:

- 1 kg de calamar amb la seva tinta
- 1 ceba
- 1 pebrot verd
- 1 porro
- 2 dents d'all
- 2 Tomàquets madurs
- 250 ml de fumet de peix
- Oli oliva i sal

Elaboració:

1. Agafem els calamars i els anem netejant, treient l'escut, la boca i els ulls, li donem la volta i treiem tota la sorra que puguin portar, sobretot si és un calamar d'arrastrat.
2. Un cop nets els retirem i els deixem que vagin perdent l'aigua en un escurador.
3. Per altra part, piquem els alls molt fins i els fem daurar en una cassola. Un cop daurats afegim la ceba i el pebrot i ho deixem el màxim de temps possible però sense cremar.
4. Hi afegirem el calamar trossejat amb la seva tinta i ho deixarem coure. Un cop estigui l'aigua del Calamar evaporada, hi afegirem el fumet i ho deixarem reduir fins la meitat. Ens quedarà una salsa espessa i de color negre amb la tinta de calamar.
5. Ho retirem del foc i ho passem per un turmix/ termomix per turbinar.
6. Un cop turbinat agafarem un motlle de silicona de mini savarin i repartirem la pasta pel motlle i ho deixem al congelador.

Ingredients per la tempura:

- 5g de llevat
- 100ml aigua amb gas o sifón
- 75 g de farina
- 1 ou

1. Barregem l'ou amb la sal, la farina i l'aigua amb unes barilles fins que no quedi cap grumoll.
2. Deixem reposar a temperatura ambient uns 15 minuts.
3. Després fem en una paella o fregidora oli a 180/190°.
4. Un cop tinguem l'oli a temperatura desemmotllem un savarin, el passem per la tempura i el posem a fregir. Un cop ens quedi la tempura sellada i ens agafa un mica de color el treiem i el passem per paper absorbent i ja el tindrem preparat per emplatat.

Observació: És important que la pasta de calamar estigui ben congelada, ja que no afegim cap espessant perquè sigui més natural i només porta la proteïna del calamar.

RELAT: DOS GERMANS

Marc Betriu Montull

Fa uns dies, revisant papers de caixes i calaixos que feia temps que no s'obrien, vaig trobar els apunts d'uns fets ocorreguts fa ja uns quants anys, i dels quals gairebé no me'n recordava, penjaven d'un fil de la memòria. Si ara els escric és, més enllà de que algú pugui gaudir de la seva lectura, per no oblidar-me'n mai més. L'any 2010, ara fa ja dècada i mitja, l'últim any que vaig treballar com a reporter a Lleida TV, em van encarregar la realització d'un reportatge sobre en Màrius Torres, en motiu del centenari del seu naixement.

Un dels continguts principals del reportatge, consistia en una entrevista amb en Víctor Torres, germà del Màrius, que en aquell moment tenia 95 anys. Tot i la seva avançada edat, tenia una lucidesa immaculada, ens explicava els seus records amb un detall envejable, propi d'algú que, en el seu interior, ja ha posat cada cosa al seu lloc.

Quan en Víctor recordava els anys de joventut al costat del seu germà, explicava que l'un i l'altre eren com la nit i el dia. Mentre en Víctor, cinc anys més petit, era un jove fatxenda, divertit i rialler, sempre de broma, amic de freqüentar bars i cabarets amb els seus amics, i delerós de conèixer noies, com tants nois en la joventut, en Màrius en canvi era tímid, callat, sobri, no li agradava sortir de festa, no trobava interès ens els temes mundans propis de la seva edat. Era un melòman, la seva passió per la música, per la poesia, per l'art, el feien a ulls del seu germà, un ésser inexplicable, ben rar, objecte fins i tot de burla. Aquesta visió va bastir entre els dos una relació molt condicionada, de compartiments estancs, en que Víctor fou en aquella primera i apassionada joventut, incapaç de comprendre el seu germà.

Les circumstàncies històriques i personals van fer que aquesta distància que Víctor, per immaduresa, va posar entre ell i en Màrius, ja no tingués arreglador. L'any 35, Màrius emmalalteix de tuberculosi i es ingressa al sanatori de Puig d'Olena, a Sant Quirze Safaja. Uns mesos després comença la Guerra Civil i en Víctor se'n va al front, i acabada la contesa, ha de marxar a l'exili, a França, d'on no tornarà fins que acabi la dictadura de Franco. Màrius, en la calma del sanatori, fràgil i valent alhora, escriu, ple d'enyorança, bona part de la seva obra poètica, fins que mor l'any 1942. Si no vaig errat, començada la guerra civil, en Víctor i en Màrius, no es van tornar a veure mai més. Una tragèdia més de la guerra.

El pes d'aquesta relació fraternal interrompuda era gegantí sobre les espatlles de Víctor Torres. Durant l'entrevista, davant la nostra càmera, vam veure aquell home de 95 anys, bregat en mil batalles, a qui se li humitejaven els ulls en la seva vellesa, perquè tenia una ferida al mig de l'ànima. Quan amb els anys va ser conscient del talent del seu germà, de l'ésser extraordinari amb qui havia tingut la fortuna de conviure i compartir records, de com havia menystingut, en la seva ignorància juvenil aquesta fortuna inigualable, en Víctor sentia una profunda inquietud, fins i tot una culpa, un desassossec tan omnipresent que, i així ho va explicar, en els últims anys, no hi havia cap altra cosa més important per ell que treballar incansablement per difondre l'obra d'aquell germà estimat, davant del qual creia que no havia estat a l'alçada. En Víctor es va emocionar, i era tan ferma la seva convicció, tant en la seva responsabilitat com en quin era llavors el seu propòsit a la vida, que ens va emocionar també a nosaltres. "L'únic que m'importa a la vida es donar volada al meu germà, l'ésser més extraordinari que he conegut mai, i que em va passar pel costat sense que me n'adonés." En Víctor es retreia no haver pogut captar tot aquell talent, i gaudir-lo, i donar-li el suport que es mereixia i que tanta falta fa sempre als joves poetes, que se senten tan sols; es retreia no haver fet res per acompanyar-lo, per motivar-lo, per guardar-li l'espatlla quan potser algun imbècil en volgués fer befa. I més enllà d'això el mortificava que no hagués pogut, simplement, gaudir del seu germà.

Abans de marxar, ens va voler llegir un poema davant de la càmera. El poema que va triar, glossava tot aquell esperit que flotava en aquella casa, fet d'amor i d'enyorança, en que alguna cosa s'havia escapat d'entre les mans. Ens va llegir

el poema "Presència". Va explicar que, contra el que deien alguns estudiosos, que n'havien fet interpretacions molt recargolades, aquest sonet en realitat capta el moment que en Víctor i en Màrius, quan eren infants i dormien a la mateixa habitació, sentien, del llit estant, la seva mare, que venia pel passadís a acaronar-los cada nit, abans de dormir. Ells l'adoraven a la mare, i era també una figura perduda, perquè va morir quan ells eren unes criatures. Us reproduïxo el poema:

Com si les teves mans sobre els meus ulls, encara
poguessin, com antany, aturar-se amb amor,
em plau, quan penso en tu, de tancar els ulls. Sonor,
el teu record es mou en la penombra clara...

Torno a sentir els teus passos allà lluny, en la llum.
En mesuro, amb el to i el ritme, la distància.
Ara t'atures, prop. Aspiro, rosa rànica,
una ràfega ardent del teu antic perfum!

Els records, els sentits, tota la meva vida,
callen, davant l'angoixa vigilant de l'oïda
que et persegueix en el silenci on et reculls.

Si ara estengués els braços en la fosca, podria
agombolar-te encara, somni de cada dia.
Però ja no hi seràs quan tornaré a obrir els ulls.

En Víctor, quan llegia aquells versos que explicaven una sensació captada pel seu germà i que ell també havia viscut, era com si es retrobés de sobte amb en Màrius, transcendint el temps i l'espai, en un viatge vaporós com el mateix poema, com el mateix instant que explica, i era conscient, al capdavant, que els dos germans havien compartit coses que ningú més podia comprendre, i això, havent mort un l'any 1942 i seguint viu l'altre l'any 2010, els unia més enllà de la mort. Quan llegia, era com si d'una manera màgica, pogués tornar a aquell moment i pogués així dir-li a en Màrius, tombat al llit del costat, en un xiuxiueig, el que no li havia dit mai: que l'admirava.

En Víctor Torres va morir un any després de l'entrevista, el que li dona més valor, va ser una de les últimes que va gravar davant d'una càmera. Ell tenia les coses tan clares al seu interior, que segurament no va aprendre res aquell dia, jo en canvi, entre moltes d'altres coses, vaig aprendre el poder enorme que té un poema. No ho vaig veure al moment, em va costar uns anys ser-ne conscient. Malauradament ja no li vaig poder dir personalment. Per sort, però, li ho puc escriure.

RECU LL FOTOGRAFIC

Xerrada de Maria Jesús Monclús i Puig. Primavera Cultural. Maig

Presentació del llibre d'Antoni Gelonch "Llegendes i tradicions de Lleida". Primavera Cultural. Maig

AL POBLE HI HA DE TOT

Manel Pellisé Bellostas

Des de Torrebesses i per l'Agrupació de micropobles del Segrià (Torrebesses, Llardecans, Almatret, Sarroca de Lleida, Sunyer, Aspa, Alcanó, Montoliu de Lleida i Torre-serona), estem desenvolupant i executant l'actuació "Al poble hi ha de tot".

Es tracta d'un seguit d'accions, incloses dins els ajuts de la Diputació de Lleida per afrontar el Repte demogràfic a les comarques de Lleida, en les quals busquem enfortir i ampliar el teixit comercial i les iniciatives d'emprenedoria dels nostres municipis.

Dins la vesant del comerç, "Al poble hi ha de tot" té l'objectiu de procurar nous recursos a les botigues dels nostres pobles. I, què vol dir això? Doncs dotar-les d'una eina extra de treball perquè puguin augmentar la seva oferta de productes, sense haver d'augmentar els seus estocs.

Ja sabem que la botiga de poble és una de les parets mestres en cadascun dels nostres municipis. Si la tenda tanca, hi ha tot un grup de població que queda desabastida. La funció de la botiga de poble va més enllà, ens aporta la comoditat de no haver de sortir del poble i també és un detall d'atenció indispensable per aquelles persones, famílies... que estan pensant d'anar a viure a rural.

Vista la importància de la subsidència d'aquest comerç, en el programa "Al poble hi ha de tot", hem creat una botiga virtual, en la qual cada comerç tindrà el seu propi espai individual i on podrà donar a conèixer els seus productes, hi siguin o no físicament a la botiga.

Aquesta botiga virtual serà accessible des de la xarxa d'internet i també des del propi establiment, en el qual s'instal·laran aparadors virtuals en forma de pantalla tàctil. D'aquesta forma,

presencialment en el punt de venda, les clientes i clients del poble, podran fer la comanda de tot el ventall de productes que aquell comerç hagi decidit incloure-hi.

En breu, aquí a Torrebesses, podrem veure i usar aquests aparells tant a Ca la Paula com a Can Gregori.

Veureu que "Al poble hi ha de tot" acabarà sonant com una marca, més enllà d'una iniciativa en particular. I és que tenim preparades tota una sèrie d'actuacions de promoció econòmica i social que busquen retenir a la nostra població, atreure'n de nova, retenir i potenciar el talent local, així com generar les condicions per rebre les empenedores que venen des de fora dels nostres pobles.

Totes aquestes actuacions les estem ideant i portant a termini en col·laboració amb la resta de municipis de l'agrupació, així com també amb els tècnics del Consorci de municipis del Segrià Sud.

Tota la preparació d'aquest projecte ha estat realitzada durant el 2024. El 2025 serà l'any en què veurem com es van materialitzant cadascuna d'aquestes iniciatives i actuacions.

RECULL FOTOGRÀFIC

Presentació i signatura de la revista "Horitzons", Antoni Gelonch i Francesc Canosa. Primavera Cultural. Maig

Taller de resina amb Txell Mateu. Primavera Cultural. Maig

Concert amb la Big Band del conservatori de Lleida. Primavera Cultural. Maig

Ruta teatralitzada de la Pedra Seca. Juny

Voluntaris netejant la font i entorn de Sant Roc. Juny

Actuació final de curs alumnes del CIM (Centre d'Iniciatives Musicals). Juny

Fem Banda, Banda Filarmònica 1º de Janeiro. Juliol

Curs de Pedra Seca a Torrebesses de la UdL. Juliol

Mulla't per l'Esclerosi Múltiple. Juliol

LES MEDALLES DE PROCLAMACIÓ DEL MUSEU DE TORREBESSES

Albert Vilà Casol

Com és habitual en aquestes pàgines, i com ja vam fer amb els bitllets municipals i els vals dels comerços de Torrebesses, a poc a poc però amb bona lletra anem donant a conèixer el fons numismàtic del Museu etnològic Josep Jané i Periu.

Què són les medalles de proclamació?

Segons podem llegir al *Glossari Català de Numismàtica*, les medalles de proclamació “eren un complement de les festes de proclamació”, que es realitzaven des del s. XVIII per celebrar la pujada al tron d'un monarca. Tenien un aspecte similar a les monedes, i sovint hi apareixia el bust del rei, la data i ciutat de l'esdeveniment, acompanyades de referències a la fidelitat d'una ciutat al monarca, i al·legories a les seves gràcies i bondats. Eren, doncs, un element propagandístic de primer ordre, com també ho eren (i ho continuen sent) les monedes. A més, complien una altra funció també prou evident. El rei de torn, a més d'obsequiar-les a les autoritats, també les llençava al “populatxo”. En algunes ocasions, com veurem tot seguit, aquestes medalles eren fetes de plata. El fet, doncs, de llençar unes medalles fetes d'un metall noble sobre la multitud, assegurava una rebuda pacífica, i també una concorreguda presència de la gent davant la comitiva reial.

Proclamació de Ferran VII a Madrid. Biblioteca Miguel de Cervantes

LES MEDALLES DEL MUSEU DE TORREBESSES

Al Museu de Torrebesses trobem tres exemples de medalles de proclamació. Si bé se'n van fabricar arreu dels Països Catalans, i des del primer quart del s. XVIII¹, les del museu són totes del s. XIX i d'altres ciutats sota domini de la corona espanyola. Són les següents:

1. Medalla de proclamació de Ferran VII a Madrid

Feta d'argent, la medalla commemora la proclamació d'aquest rei, en data 24 d'agost de l'any 1808. És la més antiga de les tres. A l'anvers, sota un estel radiant, apareix el numeral VII del rei Ferran envoltat de filigranes i una corona de lloquer. Al revers, escut coronat de Castella amb orla de cadena i elements vegetals. Fa 2,5cm i pesa 5,95g. I amb les llegendes:

A l'anvers,
ACCLAMATIO AVGVSTA MATR·D·24
AVG·AN·1808

Al revers
FERDINAND·VII·D·G· (toisó) HISPAN·ET IND·
REX·

2. Medalla de proclamació d'Isabel II a l'Habana

Feta també d'argent, commemora la proclamació d'Isabel II el 8 de febrer del 1834 a la ciutat cu-

¹ Vegeu Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València i Balears (1724-1843) de Jaume Boada i Salom, obra de referència per aquest tipus de peces al nostre país

bana. A l'anvers hi apareix l'escut de la ciutat amb una corona reial i, al revers, la llegenda sota un estel radiant. És la més petita i lleugera de totes, fa 2cm i pesa 2,44g. Amb llegendes:

A l'anvers,
ELISABETH·II·HISP·ET·IND·REGINA
Al revers,
ACCLAMATIO / AVGVSTA / VIII·FEB· / MDCC-
CXXXIV / HABANA

3.- Medalla de proclamació d'Isabel II al Ferrol

La darrera és la més modesta de totes. Està feta de coure, essent l'única de les tres on no es va utilitzar un metall noble. Commemora la proclamació d'Isabel II el dia 1 de desembre del 1843 a la ciutat de Ferrol. Fou realitzada a la fàbrica de moneda de Xuvia (Galícia). Duu a l'anvers el bust de la reina Isabel II, amb el mateix gravat que les monedes de l'època. Fa 2,5cm i pesa 7,60g. Llegendes:

A l'anvers,
(flor) ISABEL 2ª REYNA CONSTITUCIONAL
Al revers, FERROL EN SU AVGVSTA PROCLAMACION, en lletres més petites JUBIA, i al centre, 1º DE DIC / 1843

Aquestes tres medalles de proclamació formen part de l'important fons numismàtic del Museu de Torrebesses, compost per monedes, pellofes, gitons, bitllets, vals, i també medalles commemoratives, de premi i devocionals.

Bibliografia:
Boada i Salom, Jaume (2018). *Les medalles de proclamació de les terres de parla catalana. Catalunya, València, Balears (1724-1843)*. Barcelona. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC) i Institut d'Estudis Balearics.

De Crusafont i Sabater, Miquel (2017). *Glossari català de numismàtica amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona Catalano-Aragonesa)*. Barcelona. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC)

Toribio Medina, José (1973). *Medallas de proclamaciones y juras de los reyes de España en América*. Boston. Quaterman publications.

<https://www.cervantesvirtual.com>

RECU LL FOTOGRÀFIC

19a Volta Comarcal Sardanes a la fresca al Segrià, amb la cobla "11 de setembre". Juliol

Visita del grup d'estades al CIPS. Juliol

Ruta d'oli i guitarra - III Campus Pujol. Concert al Molí del Bep de Canut dels músics participants. Juliol

CONTES PER PENSAR

Annabel Cerezo Carabasa.
Directora Escola de Torrebesses

El dia 27 de novembre l'Ajuntament ens va donar l'oportunitat de poder gaudir de la representació d'un conte per part de la Companyia Mitja i Mitjoneta, el conte de "La rateta voladora". Una gran oportunitat per treballar dins l'escola, i a través del conte teatralitzat, una data important, el 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones. Tot i que tenim present que cal treballar-ho els 365 dies de l'any.

La Rateta Voladora: Una Reflexió sobre Igualtat i Valors en els Contes

Els contes tradicionals han acompanyat generacions de nens i nenes, oferint històries entretingudes plenes d'ensenyaments. Però, si parem atenció, molts d'aquests relats reflecteixen estereotips i rols de gènere que avui podem qüestionar. Un exemple és el famós conte de *La rateta que escombrava l'escaleta*, on una rateta, valorada només per la seva aparença, busca un marit entre pretendents que la volen conquerir sense realment preocupar-se per qui és.

Aquest tipus de narració no només perpetua la idea que les nenes han de ser boniques i passives per ser estimades, sinó que també ignora completament conceptes d'igualtat i respecte. Com afecta això als infants? Aquests missatges, encara que semblin inofensius, poden reforçar rols desiguals i la idea que el valor d'una persona depèn del que els altres pensin d'ella.

Contes i violència de gènere: un punt de partida

La violència de gènere no comença amb grans accions, sinó amb petits gestos, paraules i idees que es normalitzen des de la infància. Contes on les noies esperen ser salvades i on els nois són els valents herois ensenyen als infants que aquest és el rol que els correspon per naturalesa. Aquesta visió limitada pot desembocar, amb el temps, en

relacions desiguals, on el poder i el control poden derivar en formes més greus de violència.

Quan eduquem nens i nenes amb contes tradicionals sense revisar-los, sovint reforçem aquests estereotips. És per això que hem d'explicar-los d'una altra manera, trencant els esquemes que limiten els somnis i possibilitats de tothom. Això no vol dir rebutjar els contes clàssics, sinó donar-los una nova perspectiva que reflecteixi els valors d'igualtat i respecte.

La responsabilitat de famílies i escoles

Les famílies i les escoles tenen un paper fonamental en aquesta transformació. Des de casa, els pares i mares poden aprofitar aquests contes per parlar amb els fills i filles sobre temes com la igualtat, el respecte i la diversitat. En lloc de llegir *La rateta que escombrava l'escaleta* tal com està escrit, podem explicar històries alternatives, com la d'una rateta que no es preocupa per agradar a ningú, sinó per viure aventures i ser feliç amb les seves pròpies decisions.

A les escoles, és essencial incorporar lectures modernes que representin una diversitat de personatges i situacions. També és important obrir debats a l'aula perquè els infants reflexionin sobre els valors que es transmeten als contes. Per exemple, podem preguntar: *Per què la rateta ha de casar-se? No podria decidir fer una altra cosa amb la seva vida?* Així, els nens i nenes aprenen a pensar críticament i a qüestionar allò que donem per fet.

Transformem els contes

Reimaginar els contes tradicionals és una oportunitat per educar en la igualtat i prevenir futures situacions de violència de gènere. Quan presentem als infants històries on els personatges prenen decisions lliures, on es respecten les diferències i on ningú és jutjat pel seu aspecte, els estem donant les eines per construir relacions saludables i igualitàries.

La història de *La Rateta Voladora* és un exemple d'aquesta transformació. Aquí, la rateta no es preocupa per agradar als altres, sinó per descobrir el món i viure segons els seus desitjos. Això ens permet ensenyar als infants que el valor d'una persona no depèn de l'opinió dels altres, sinó de la seva pròpia felicitat i llibertat.

En definitiva, repensar els contes ens ajuda a sembrar llavors d'igualtat i respecte des de la infància. Entre famílies, escoles i comunitats, podem construir un futur on cap nen ni nena creixi pensant que el seu lloc al món està limitat pels estereotips d'un vell conte.

Quin final feliç construïm avui per als nostres infants?

RECU LL FOTOGRAFIC

Escenaris singulars: Concert amb Bru Música. Juliol

Concert de guitarra clàssica amb Sara Guerrero (Tonadilla). Festa Major Sant Salvador. Agost

Dibuixem amb Casa Gort. Festa Major Sant Salvador. Agost

Inauguració de l'exposició de Gomes d'Esborrar de Maria Betriu Montull al CIPS. Festa Major Sant Salvador. Agost

Inauguració de l'exposició de Ventalls a Cal Capó. Festa Major Sant Salvador. Agost

Pregó de Festa Major a càrrec de Maria Jesús Monclús Puig. Festa Major Sant Salvador. Agost

EL MUSEU INICIA UNA NOVA ETAPA

Celia Juangrán Ibáñez
Oriol Regué Sendrós

Torrebesses compta amb un museu que explica i transmet la seva història gràcies a la feina que el Josep Jané i la seva filla Mercè han realitzat en les últimes dècades. Tots els torrebessins i torrebessines ens sentim partícips d'aquest museu ja sigui a través de les donacions d'objectes propis o perquè més d'una vegada ens hem endinsat en la seva col·lecció. Ara, el nou patronat i l'Ajuntament han decidit donar un renovat impuls al Museu incorporant-lo a l'Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya. Això permetrà posar el museu al mapa català, millorar el coneixement que tenim de la seva col·lecció i ampliar-ne el públic potencial. Aquests últims mesos, els autors d'aquest article hem estat treballant en l'estudi de les peces del museu i valorant-ne la importància etnològica, històrica i turística.

Tots i cadascun dels objectes que componen el museu ens permeten aproximar-nos a les formes de vida de la gent de Torrebesses i del món rural en general. Hi podem observar com treballaven i com es divertien, com menjaven i com dormien, en què creien i com ho expressaven. En definiti-

va, conèixer com vivien. Sovint quan pensem en el passat, el primer que ens ve al cap són els grans personatges, les seves grans gestes i els seus grans monuments. Però gràcies al museu podem veure una altra història, la de la vida quotidiana de la gent anònima. Aquesta és la finalitat principal d'un museu etnològic.

Alguns objectes de la col·lecció de segur us resulten molt familiars perquè en teniu o n'heu tingut algun d'igual a casa vostra, sigui un tupí, un càntir o una aixada. D'altres, en canvi, resulten sorprenents. A ben pocs us dirà res la paraula "anganilles." En canvi, formava part del vocabulari dels nostres avantpassats. Les anganilles eren les selles especials que utilitzaven les núvies per muntar la somera o el cavall el dia del casament. Permetia a la núvia asseure's de gairó damunt de l'animal de manera còmoda i decorosa.

Anganilles de fusta i cuir conservades en el Museu. Compta amb dos cinturons de cuir per lligar sota la panxa de la somera o cavall. A la part superior, hi ha un coixí al respall i dues cintes de roba subjectades per fer de braços de la cadira. És un model plegable.

D'altres objectes ens fan adonar de com han canviat les nostres vides. És difícil imaginar-nos com era viure sense electricitat i quin impacte va tenir la seva arribada al poble i a la vida de la gent. Al museu podem veure l'evolució d'algunes pràctiques quotidianes com planxar. El canvi és evident en el pas de les planxes de brasa a les planxes elèctriques.

Al marge de la importància que poden tenir alguns objectes en si mateixos, altres ens remeten directament a la història del poble. Un dels moments més dramàtics fou naturalment la Guerra Civil (1936-1939). Al museu podem trobar objectes que expliquen la relació de Torrebesses amb el conflicte. Tots estem familiaritzats amb l'empremta més visible que la guerra ha deixat al poble com les pintades de Casa Font i del Cafè, l'impacte de bala del retaule de Sant Joan o els enterraments de soldats italians al cementiri. Al museu hi descobrim altres llegats d'aquest període, com per exemple una caixa de munició que va ser reutilitzada per recollir almoines a l'ermita de Sant Roc. També s'hi con-

serven alguns dels sants i verges que l'any 1939, en acabar el conflicte armat, diverses famílies del poble van donar a l'església per reemplaçar les que van desaparèixer durant la guerra.

Els objectes del museu permeten connectar passat i present de Torrebesses. Amb la nova catalogació esperem poder aprofundir més i millor i animar a tots els torrebessins i torrebessines a visitar-lo de nou i sentir-se'l propi.

RECULL FOTOGRÀFIC

Animació Infantil. Festa Major Sant Salvador. Agost

Ball de Festa Major. Festa Major Sant Salvador. Agost

Nit de Festa Major. Festa Major Sant Salvador. Agost

Cloenda de l'activitat d'Aquagym. Festa Major Sant Salvador. Agost

LA NENA DE LES ESTRELLES

Alba Arbonés Gutiérrez, 11 anys

Conte premiat en el Concurs de Narrativa Curta Infantil de la SETMANA CULTURAL 2024 de la VILA D'ALCARRÀS.

Estem a 21 d'agost del 2010, una nena que es deia Rita, acabava de néixer. Quan la van veure, estaven horroritzats, tenia la cara deformada. Com els pares de la Rita eren pobres i va néixer en una casa abandonada, no la van poder operar. Quina mala sort que va tenir la Rita! Feia un any que els seus pares s'havien mudat de França a Catalunya, pel treball del seu pare. Però el van despatxar i ara no tenien diners. Al cap d'un temps el pare va aconseguir treball, però li pagaven poc, així que només podien pagar el menjar i el lloguer, perquè van llogar un pis petit en un poble molt petit. Quan la Rita tenia tres anys ja podia anar a l'escola, li van donar una beca. Primer no li van donar importància, però a mesura que s'anava fent gran els seus companys es burlaven d'ella, perquè tenia la cara deformada. Cada dia arribava a casa plorant, perquè no tenia amics. Es tancava a la seva habitació, mirava per la finestra i s'imaginava que era un estel.

Ella volia ser un estel, perquè sempre estaria sola i ningú se'n burlaria, però ella sabia que allò no era possible. Els seus pares es van adonar que estava molt sola, així que es van gastar tots els diners que els hi quedava per comprar-li una gosseta. Quan li van regalar a la Rita es va emocionar molt. Aquella gosseta era petiteta, de color blanc i la va anomenar Estrella.

La Rita tenia els cabells rossos i els seus pares sempre li deien que si no fos per la cara seria molt guapa, però ella no els creia. Amb l'únic ésser viu que jugava i estava a gust era amb l'Estrella, perquè l'estimava tal com era.

Quan ja tenia setze anys, que ja les burles no l'afectaven i només se centrava en els estudis, els va dir als seus pares que li agradaria ser un estel. Els seus pares li van dir que tothom sap que allò no és possible. La Rita va decidir que estudiaria astronomia, però no per ser astronauta, sinó per trobar la manera de convertir-se en un estel. A la universitat no es va poder emportar a l'Estrella així que li van comprar un peix que el va anomenar Cometa. Va estudiar molt i molt durant cinc anys, també va estudiar ciència per poder fer pocions i fer una per convertir-se en un estel.

Fins després de molt temps fent pocions i provant de convertir-se, va funcionar. La Rita va agafar un coet i quan ja estava a l'espai va saltar i es va prendre la poció i es va convertir en un estel. Va sortir a les notícies, als diaris i a tot arreu, però ella no se'n va assabentar. Les persones que es burlaven d'ella feien veure que eren els seus amics, per sortir a la tele.

Al cap de dos anys uns astronautes van viatjar a l'espai, i van veure una estrella trista i apagada, era diferent de les altres perquè estava una mica deformada. Aquells astronautes van suposar que era la Rita. Quan els astronautes van tornar a la Terra, els van dir als científics, que fabriquesin una poció, perquè les estrelles es convertissin en persones. Després de cinc anys ho van aconseguir. Quan va tornar, va explicar que s'havia trobat molt sola i estava molt avorrida. La Rita es va adonar que és igual que es burlin, que l'important és estar amb les persones que et valorin tal com ets.

Fi!

L'Alba rebent el premi en La Nit de la Cultura.

RECULL FOTOGRÀFIC

El trofeu Joan Gamper, amb la Penya Barcelonista. Agost

Gimcana d'orientació. Agost

Ballada de sardanes per la Diada Nacional de Catalunya. Desembre

Presentació del llibre "Un passeig per la història de Torrebesses", de Carlota Carbonell Teixidó. Setembre

Cantada d'havaneres amb Les Anxovetes. Setembre

Setmana europea de la mobilitat: Caminada i bicicletada. Setembre

Jornades europees del patrimoni, amb Fratelli La Strada. Octubre

Els Tres Tombs. Octubre

Castanyada AFA: Dolços, castanyes i inflables. Octubre

El Clàssic amb la Penya Barcelonista Torrebesses. Octubre

ACTIVITATS SETMANALS A TORREBESSES

- **SPINNING:**

Dilluns i dijous, de 19 a 20 h.

- **TONIFICACIÓ I GAC:**

Dimarts, de 18:45 a 19:45 h.

- **GIMNÀSTICA I MEMÒRIA:**

Dimecres, de 16 a 17:30 h.

- **IOGA:**

Dimecres, de 19:30 a 20:30 h.

- **ZUMBA:**

Divendres, de 19 a 20 h.

- **CIM (Centre d'Iniciatives Musicals):**

LLENGUATGE MUSICAL: Curs de setembre a juny.

CANT CORAL: Dijous, de 16 a 17 h.

INSTRUMENTS (piano, guitarra i violí): Hores individuals a convenir.

Aquestes activitats estan subvencionades per l'Ajuntament de Torrebesses.

RECULL FOTOGRÀFIC

31 octubre: Vol de Bruixes i Bruixots.. Octubre

Concert Itinera, amb Sara Terraza. Novembre

Xerrada "La hipertensió i el colesterol", a càrrec de la farmacèutica Maria Encina Alfonso. Novembre

Júlia Otero fa el seu programa de radio, des de Torrebesses, dins del Projecte de la Diputació de Lleida "Poble petit, gran vida". Novembre

NOTÍCIES

DONEM LA BENVINGUDA AL GAEL, AL KAI, A LA ZOE I AL RIU!

Des de l'Ajuntament de Torrebesses és una alegria informar dels quatre naixements que hem tingut al poble al llarg de l'any 2024:

Gael Gort Miró, Kai Jerónimo Arbonés, Riu Ramírez Arbizu i Zoe Iglesias Pellicena

ENHORABONA a les famílies i PER MOLTS ANYS als quatre infants !

PER MOLTS ANYS, GENARO, TERESA I CARMÉ!

El Consistori de l'Ajuntament felicita al veí i a les veïnes de Torrebesses que han complert 90 anys durant l'any 2023 i el 2024. A la vegada, que manifesta el seu agraïment per la bona acollida amb què els van rebre.

MOLTES FELICITATS !

Genaro Esteve. Festa Major de Sant Salvador, 2023

TERESA FORTUÑO. Festa Major de Sant Salvador, 2023

CARME BUIXADERA. Festa Major de Sant Salvador, 2024

'JULIA EN LA ONDA' A TORREBESSES

Torrebesses, va ser l'escenari el passat dissabte 9 de novembre de l'emissió en directe del programa *Julia en la Onda*, la nova aposta de Onda Cero per als caps de setmana. El programa té com a objectiu apropar la realitat dels pobles petits i la seva qualitat de vida, a través de diversos testimonis que explicaran el canvi de vida que han fet.

Durant el transcurs del programa, Julia Otero conversà amb Agustí Jiménez, vicepresident de la Diputació de Lleida, i Mario Urrea, alcalde de Torrebesses. Els convidats explicaren les accions i iniciatives de la campanya "Poble petit, gran vida", impulsada per la Diputació de Lleida per afavorir el repoblament i la dinamització de les zones rurals de les comarques de Lleida. A més, l'audiència va poder escoltar de primera mà el testimoni de diverses persones que han apostat per viure en petits municipis de la demarcació.

RECULL FOTOGRÀFIC

Xerrada a càrrec de l'Associació LIKA "Els cossos de les dones i la pressió estètica que reben". Novembre

Taller d'autodefensa i prevenció de situacions de risc, Policia local de Sant Feliu de Llobregat. Novembre

Lectura del manifest per l'eliminació de la violència de gènere. Novembre

Xerrada "Parlem de Sòl Pelvià", per Núria Tomàs, fisioterapeuta. Novembre

Arribada dels Troncs de Nadal. Desembre

Presentació del Calendari 2025 de la Pedra Seca. Desembre

Coral de Torrebesses a Albatàrrec. Nadal Centre d'Iniciatives Musicals. Desembre

Presentació de la Fundació Josep Jané i Periu i de la Catalogació del fons etnològic del museu, amb la participació de la directora dels Serveis Territorials del Departament de Cultura de la Generalitat a Lleida, Montse Parra i amb l'actuació del Quartet de corda Hermes. Desembre

Torrebesses amb La Marató 3Cat. Espectacle Concert participatiu Desembre

PASSATEMPS

Troba 9 noms de cases típiques del poble de Torrebesses.

Les paraules es poden trobar en totes direccions i sentits dins la sopa de lletres.

F	Ú	W	G	J	V	Á	J	O	Q	Í	L	A	Ú	Z
Í	V	Q	D	T	N	D	N	X	R	Ñ	V	C	Í	T
Q	T	N	O	I	U	U	F	G	É	R	O	C	Ü	M
Ü	W	B	Ú	S	D	S	O	K	K	R	A	S	O	O
K	I	F	Z	X	E	F	T	Y	Q	K	A	B	S	J
R	I	N	D	R	Ü	R	E	F	Ú	D	Ú	C	T	O
E	Ú	A	B	Q	X	M	O	R	C	V	Ú	B	A	G
L	L	Ñ	A	Ü	N	R	N	L	G	E	O	B	G	G
Q	T	A	R	C	N	K	O	O	F	E	K	Ñ	I	N
Í	E	É	R	V	W	G	R	U	P	Ó	N	Q	P	V
A	V	Ó	U	U	G	R	E	R	R	E	U	Q	S	E
B	Ó	Z	F	X	X	O	S	P	D	I	Y	P	É	W
O	R	T	E	Ó	A	M	Ó	É	O	I	V	M	M	Ú
F	F	F	T	I	P	Z	E	E	S	S	Í	É	Y	B
R	N	F	Ü	Z	J	P	A	U	L	I	N	O	Q	U

HUMOR GRÀFIC

SERVEIS D'INTERÈS

Ajuntament de Torrebesses 973 12 60 59 - 665 590 306

Secretaria: De dilluns a divendres, de 9 a 12 h.

Consultori mèdic: Consultar cartell consultori.

Educadora social: El 1r dijous de cada mes, de 9 a 14 h.

Treballadora social: El 3r dijous de cada mes, de 9 a 14 h.

Emprenedoria i Promoció econòmica: De dilluns a divendres, de 8 a 15 h. Cita prèvia.

Repte demogràfic: De dilluns a divendres, de 8 a 15 h. Cita prèvia.

Arquitecte: El 2n dimarts de cada mes, de 9 a 14 h.

Igualtat i feminisme: Informació i assessorament. Cita prèvia.

Farmàcia. 627 766 659. Dilluns, dimarts, dimecres i divendres, de 9:30 a 11 h. Dijous, de 12:15 a 14 h.

CAP Albatàrrec. 973 72 01 11. De dilluns a divendres, de 8 a 21 h. Dissabte i diumenge, de 9 a 14 h.

Urgències mèdiques. 061.

Oficina Porta a Porta. 973 11 01 21. S'anuncia per pregó i app eAgora.

Escola. 621 411 515. Horari escolar.

Cooperativa-Agrobotiga. 973 12 60 62. De dilluns a divendres, de 11 a 13 h i de 16 a 19 h.

Can Gregori (carnisseria). 973 12 60 63. De dilluns a dissabte, de 9 a 13:30 h.

Ca la Paula (queviures). 973 12 60 69. De dilluns a dissabte de 9 a 14 h.

Bar Casal. 633 350 523. Dilluns, de 7:30 a 15:30 h; de dimarts a divendres, de 7:30 a 15:30 h i de 17 a 21 h; dissabtes i diumenges, de 7:30 a 24:00 h.

Correus. 915 197 197. De dilluns a divendres, de 11:00 a 11:15 h, a l'Ajuntament.

Centre d'Interpretació de la Pedra Seca. 973 12 60 59 - 665 590 306. Dissabte, de 10 a 14 h i de 17 a 20 h.
Diumenge, de 10 a 14 h.

Museu etnològic Josep Jané i Periu. 973 12 60 59 - 665 590 306. Cita prèvia.

Transport públic: Parada C/Onze de setembre, s/n. Consultar serveis i horaris a la web.

Bibliobus: Servei mensual a la Plaça del Pagesos. S'informa per pregó i per app eAgora.

Caixamòbil: Servei mensual de caixer i altres gestions, a la Plaça dels Pagesos. S'informa per pregó i per eAgora.

Línia d'atenció contra la violència masclista. 900 900 120.

Emergències. 112.

La violència de gènere no té edat. 900 20 20 10.

Per a més informació podeu consultar eAgora i l'Ajuntament (personalment, per telèfon o a través de la web).

WEBGRAFIA

Ajuntament: www.torrebesses.cat

Escola: agora.xtec.cat/ceiptorrebesses

Centre d'Interpretació de la Pedra Seca (CIPS): nova.turismetorrebesses.cat

Museu fons etnològic Josep Jané i Periu: museudetorrebesses.cat

Transport públic: atmlleida.cat/informacio-i-horaris-dels-operadors.integrats

Solució del passatemps:
BARRO, BARRUFET
ESQUERRER, FLORES,
GEPO, NEGRE,
PAULINO, RIBOT, ROC

Si vols col·laborar en l'edició del Bolló de Torrebesses, tens fotografies històriques del poble o d'activitats realitzades, coneixes informació relacionada amb el municipi, que no hagi estat publicada, pots adreçar-te a l'Ajuntament de Torrebesses o a elbollodetorrebesses@gmail.com.